

afwikkeling van de (regres)vordering van de deelneming. Dat is begrijpelijk in het licht van de toezegging van de bestuurder, maar zou mijns inziens niet als algemeen uitgangspunt mogen gelden.

8. *Afsluitend.* Hoewel het hof in deze uitspraak twee grote stappen zet, acht ik het oordeel niet onbegrijpelijk, gelet op de bijzondere omstandigheden van dit geval. De open norm van het leerstuk van selectieve (wan)betaling – met daarin de bekende contouren uit de jurisprudentie – blijkt daarmee effectief.

mr. F.J. Verhagen
advocaat bij act legal Netherlands

177

Verhaal na turboliquidatie

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden
21 januari 2025, nr. 200.340.964,
ECLI:NL:GHARL:2025:293
(mr. Den Dekker, mr. Bakker, mr. Rinkes)
Noot mr. S.C.M. van Thiel

Niet-ontvankelijkheid wegens dagvaarden van ontbonden vennootschap. Herleving van vennootschap ten behoeve van (heropening) vereffening is uitsluitend mogelijk via procedure van art. 2:23c lid 1 BW.

[BW art. 2:19 lid 4, 2:23c lid 1]

Uit het uittreksel van de KvK blijkt dat Abandon Properties BV (Abandon) is ontbonden op 30 september 2023. Volgens het uittreksel had Abandon ten tijde van de ontbinding geen baten meer. Dit betekent dat Abandon op dat moment is opgehouden te bestaan (art. 2:19 lid 4 BW). VDE Marine BV (VDE) is door de rechtbank dus terecht niet-ontvankelijk verklaard, omdat zij een niet-bestaande partij heeft gedagvaard.

VDE trekt de afwezigheid van baten ten tijde van de ontbinding in twijfel, maar dat maakt niet dat Abandon in dit geding geacht moet worden (nog) te bestaan. De onderhavige procedure is aangevangen na de ontbinding van Abandon, en verschilt daarin van de door VDE aangehaalde rechtspraak (HR 11 januari 2013, «JOR» 2014/258 en

vgl. ook HR 14 juni 2013, «JOR» 2013/236 (Ongo), beide m.nt. Groffen). Er is ook geen sprake van een faillissementsaanvraag (vgl. HR 27 januari 1995, NJ 1995/579, m.nt. Meaijer). Een ontbonden rechtspersoon kan weliswaar “herleven” ten behoeve van de afwikkeling van een (heropende) vereffening, maar het hof is van oordeel dat VDE daartoe de procedure had moeten volgen van art. 2:23c lid 1 BW. Toepassing daarvan kan ook aan de orde zijn indien er aanvankelijk geen vereffening heeft plaatsgevonden omdat er bij de ontbinding van de rechtspersoon geen baten bekend waren.

VDE Marine BV te Dordrecht,
die hoger beroep heeft ingesteld,
en bij de rechtbank optrad als eisende partij in de hoofdzaak, verwerende partij in het incident,
hierna: VDE,
advocaat: mr. A. van der Schee,
tegen
[geïntimeerde], in zijn hoedanigheid van bewaarder van de boeken en bescheiden van Abandon Properties BV (i.l.) h.o.d.n. Motorschip Mrs Jones,
en bij de rechtbank optrad als gedaagde in de hoofdzaak, eisende partij in het incident,
hierna afzonderlijk: [geïntimeerde] en Abandon,
advocaat: mr. E.W. Lassche.

(...; red.)

2. De kern van de zaak

2.1. VDE en Abandon hebben een overeenkomst gesloten op grond waarvan VDE een motormanagementsysteem heeft geleverd en gemonteerd in het motorschip Mrs Jones. De daarvoor verzonden factuur is deels onbetaald gebleven. Abandon is op 30 september 2023 ontbonden. VDE heeft op 16 november 2023 [geïntimeerde] in zijn hoedanigheid van bewaarder van de boeken en bescheiden van Abandon gedagvaard. VDE vordert betaling van € 6.451,03 met rente en kosten. [geïntimeerde] heeft brieven aan de rechtbank gestuurd houdende een incidentele vordering tot niet-ontvankelijkheid dan wel onbevoegdheid.

2.2. De kantonrechter heeft de vordering in incident toegewezen en VDE in de hoofdzaak niet-ontvankelijk verklaard. De bedoeling van het hoger beroep is dat VDE alsnog ontvankelijk

wordt verklaard en dat haar vorderingen alsnog worden toegewezen.

3. Het oordeel van het hof

3.1. Het hof zal beslissen dat het hoger beroep niet slaagt en zal het bestreden vonnis bekrachtigen. Dat legt het hof hierna uit.

3.2. VDE stelt – ook in hoger beroep – dat zij niet [geïntimeerde] in privé aanspreekt, maar de (geliquideerde) rechtspersoon Abandon. Volgens VDE is deze geliquideerde vennootschap in de procedure betrokken via de bewaarder van de boeken en bescheiden, zijnde [geïntimeerde]. Uit het uittreksel van de Kamer van Koophandel blijkt dat Abandon is ontbonden op 30 september 2023. Volgens het uittreksel had Abandon ten tijde van de ontbinding geen baten meer. Dit betekent dat Abandon op dat moment is opgehouden te bestaan (art. 2:19 lid 4 BW). VDE is door de rechtbank dus terecht niet-ontvankelijk verklaard, omdat zij een niet-bestaande partij heeft gedagvaard.

3.3. VDE trekt de afwezigheid van baten ten tijde van de ontbinding in twijfel, maar dat maakt niet dat Abandon in dit geding geacht moet worden (nog) te bestaan. De onderhavige procedure is aangevangen na de ontbinding van Abandon, en verschilt daarin van de door VDE aangehaalde rechtspraak.¹ Er is ook geen sprake van een faillissementsaanvraag.² Een ontbonden rechtspersoon kan weliswaar “herleven” ten behoeve van de afwikkeling van een (heropende) vereffening, maar het hof is met de rechtbank van oordeel dat VDE daartoe de procedure had moeten volgen van artikel 2:23c lid 1 BW. Toepassing daarvan kan ook aan de orde zijn indien er aanvankelijk geen vereffening heeft plaatsgevonden omdat er bij de ontbinding van de rechtspersoon geen baten bekend waren.

3.4. VDE heeft nog naar voren gebracht dat zij een belang heeft bij het vaststellen van haar vordering (om een declaratoir vonnis te verkrijgen dat zij een vordering heeft en om aansluitend een procedure tegen [geïntimeerde] in privé te beginnen).

Dat betekent echter niet dat zij ontvankelijk is in de onderhavige procedure, gelet op wat hiervoor is overwogen. Daar komt bij dat VDE hier Abandon in rechte wil betrekken via [geïntimeerde] in zijn hoedanigheid van bewaarder van de boeken en bescheiden (art. 2:24 BW). De bewaarder is echter geen bestuurder of vereffenaar, noch als zodanig aan te spreken voor eventuele schulden van de ontbonden rechtspersoon. Volgens VDE was [geïntimeerde] ook feitelijk bestuurder van Abandon, maar dat doet aan het voorgaande niet af. VDE heeft daar ook geen concrete vordering aan verbonden.

3.5. Volgens VDE heeft de kantonrechter het beginsel van hoor en wederhoor geschonden door, naar het hof begrijpt, haar niet-ontvankelijk te verklaren in de hoofdzaak tegelijk met de beslissing op het door [geïntimeerde] opgeworpen incident. Het hof volgt dit niet. VDE heeft bij de kantonrechter gereageerd bij conclusie van antwoord in het incident. VDE heeft niet concreet gemaakt welke proceshandeling haar ten onrechte zou zijn onthouden. De wet (art. 209 Rv) laat ook toe dat op het incident en de hoofdzaak gelijktijdig wordt beslist.

3.6. De conclusie luidt dat het hoger beroep niet slaagt. Het hof passeert de bewijsaanbiedingen van partijen, omdat er geen feiten en omstandigheden te bewijzen zijn aangeboden die, indien bewezen, tot een andere uitkomst zouden leiden. Omdat VDE in het ongelijk zal worden gesteld, zal het hof VDE tot betaling van de proceskosten in hoger beroep veroordelen. Onder die kosten vallen ook de nakosten die nodig zijn voor de betekening van de uitspraak en de wettelijke rente daarover, die is verschuldigd vanaf veertien dagen na die betekening.³

4. De beslissing

Het hof:

4.1. bekrachtigt het vonnis van de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht van 21 februari 2024;

4.2. veroordeelt VDE tot betaling van de volgende proceskosten van [geïntimeerde]:
(...; red.);

4.3. bepaalt dat al deze kosten moeten worden betaald binnen 14 dagen na vandaag. Als niet op

1 HR 11 januari 2013 («JOR» 2014/258, m.nt. Groffen; red.), ECLI:NL:HR:2013:BX9762. Vgl. ook HR 14 juni 2013 («JOR» 2014/236, m.nt. Groffen; red.), ECLI:NL:HR:2013:BZ4096.

2 Vgl. HR 27 januari 1995, NJ 1995/579 m.nt. J.M.M. Maeijer.

3 HR 10 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:853.

tijd wordt betaald, dan worden die kosten verhoogd met de wettelijke rente;

4.4. verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

NOOT

1. In deze zaak probeert een schuldeiser (in eerste aanleg: als eiser; in het hoger beroep: als appellant) een nog openstaande factuur op een door turboliquidatie ontbonden vennootschap te verhalen. Net als de kantonrechter in eerste aanleg, komt het hof tot de conclusie dat de vennootschap niet meer bestaat en dus ook niet gedagvaard kan worden. De schuldeiser is daarom niet-ontvankelijk in zijn vordering. Hij dient eerst de heropening van de vereffening te verzoeken, in een procedure ex art. 2:23c lid 1 BW. Zo strikt is het wettelijk systeem volgens mij echter niet.

2. De vennootschap in kwestie heeft de spreken-de naam Abandon Properties BV. Omdat op het moment van ontbinding volgens de opgave van het bestuur geen baten aanwezig waren, is de vennootschap op grond van art. 2:19 lid 4 BW op dat moment opgehouden te bestaan. Zoals vermeld, gaat het hier dus om een turboliquidatie.

3. De schuldeiser heeft in de onderhavige procedure in twijfel getrokken dat er op het moment van ontbinding geen baten meer waren, en dus ook dat er met recht voor turboliquidatie werd gekozen. Die twijfel doet er voor het hof niet aan af dat de vennootschap nu eenmaal op het moment van ontbinding opgehouden is te bestaan. Voor de discussie wel of geen baten, en dus de vraag of de vennootschap dient te herleven, behoort de schuldeiser (eerst) de heropeningsprocedure van art. 2:23c lid 1 BW te volgen, aldus het hof (r.o. 3.3). Daarbij merkt het terecht op dat heropening van de vereffening óók aan de orde kan zijn als er nog niet eerder is vereffend (geen werkelijke “heropening” dus), zoals bij de turboliquidatie het geval is. Zie ook Roest, in: *T&C BW*, art. 2:23c BW, aant. 2.a.

4. De opvatting van het hof dat de vennootschap sinds de ontbinding met toepassing van de turboliquidatie niet meer bestaat, dient de rechtszekerheid.

5. Er is echter ook een alternatieve benadering. Die stoelt op art. 2:19 lid 5 BW; de rechtspersoon blijft voortbestaan voor zover dit voor de vereffening nodig is. In deze alternatieve benadering is

de gedachte dat als achteraf blijkt dat een turbogeliquideerde rechtspersoon op het moment van ontbinding toch een of meer baten had, er dus nog steeds vereffend moet worden en de rechtspersoon daarom nog altijd bestaat. In dat geval zou de schuldeiser in het onderhavige geval wél ontvankelijk zijn. Een voorbeeld van deze alternatieve benadering is Hof Amsterdam 3 november 2020, «JOR» 2021/14, m.nt. Renssen.

6. Renssen heeft in haar proefschrift (*De turboliquidatie van de Besloten Vennootschap* (VDHI nr. 131), par. 8.5.4) een tussenweg bepleit, de zogenoemde *solutio*-leer. Daarin wordt de vraag of de rechtspersoon heeft voortbestaan, afhankelijk gemaakt van de vraag of het gaat om een bate die op het moment van ontbinding niet bekend was en redelijkerwijs ook niet bekend had behoren te zijn. Ook in deze leer zal er dus onzekerheid over het bestaan van de rechtspersoon kunnen heersen.

7. In de rechtspraak wordt vooral de eerstgenoemde benadering gevolgd, zo dus ook door het hof in het onderhavige geval. Het argument van rechtszekerheid prevaleert kennelijk. Ik noem enkele recente voorbeelden: Vzng. Rb.

Noord-Holland 6 september 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:9150 (r.o. 4.3); Rb.

Oost-Brabant 29 mei 2024, ECLI:NL:ROBR:2024:2278 (r.o. 2.6 en 2.7); Rb. Rotterdam 19 april 2024,

ECLI:NL:RBROT:2024:3804 (r.o. 2.2); en Rb. Rotterdam 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4220 (r.o. 4.4).

8. Het nadeel van deze benadering is, dat als op enig moment blijkt dat er op het moment van ontbinding toch nog een of meer baten aanwezig waren, en er dus ten onrechte voor turboliquidatie werd gekozen, de schuldeiser eerst in een aparte procedure (ex art. 2:23c lid 1 BW) heropening van de vereffening dient te verzoeken, voordat hij zich op de uitwinning van zijn vordering kan gaan richten. Op dat nadeel stuitte ook de schuldeiser in de onderhavige procedure. Er is voor hem geen “one stop shop”. Tenminste, als men ervan uitgaat dat de procedure van art. 2:23c lid 1 BW de enige (dat wil zeggen unieke) procedure is waardoor de betrokken rechtspersoon kan herleven, zoals sommigen uit de wettekst afleiden. Het is echter de vraag of dit een juist uitgangspunt is. De Hoge Raad heeft al in 1995 uitgemaakt dat de vraag of er nog baten zijn (met als gevolg dat er nog vereffening plaats

moet vinden, zodat de rechtspersoon voor dat doel herleeft), niet uitsluitend door de rechter in een art. 2:23c lid 1 BW-procedure kan worden vastgesteld, maar ook door een rechter in het kader van een faillissementsaanvraag (HR 27 januari 1995, *NJ* 1995/579, m.nt. Maeijer, «JOR» 2025/76, m.nt. Renssen (*Adjuncten Properties/ Söderqvist q.q.*)). In dat geval is er voor de schuldeiser dus wél een “one stop shop” beschikbaar. Net als in de onderhavige zaak, ging het in die zaak om “heropening” na een turboliquidatie; de casus zijn in zoverre dus vergelijkbaar. Het hof refereert in het onderhavige geval ook aan deze uitspraak van de Hoge Raad uit 1995, maar overweegt dat deze niet van toepassing is omdat het in dit geval niet over een faillissementsaanvraag gaat (r.o. 3.3.). De Hoge Raad heeft echter in 2013 (HR 14 juni 2013, «JOR» 2013/236, m.nt. Groffen (*Ongo*)) duidelijk gemaakt dat de bedoelde uitspraak van 1995 niet beperkt is tot toetsing in het kader van een faillissementsaanvraag. Ook in andere procedures waarin in geschil is of een ontbonden rechtspersoon over baten beschikt, kan de rechter het oordeel van het bestuur dat er geen baten (meer) zijn, op juistheid onderzoeken. Dat sloot aan op de bijbehorende conclusie van A-G Wesseling-van Gent, die als argument onder meer wees op proceseconomie. A-G Timmerman had dat ook al gedaan in zijn conclusie bij HR 26 maart 2004, «JOR» 2004/127 (*Zohar/De Poel*), par. 2.5. Zoals ik het zie, zou het daarom heel goed mogelijk moeten zijn dat een rechter in een situatie zoals de onderhavige eerst onderzoekt of het bestaan van de betrokken bate(n) voldoen aannemelijk is gemaakt, en als dat zo is, tot de conclusie komt dat de betrokken rechtspersoon dus bestaat (want in dat geval herleeft), om vervolgens te oordelen dat eiser daarom in zijn vordering ontvangen kan worden, om vervolgens het materiële geschil te beslechten. Een “one stop shop” dus. Renssen bepleit in haar proefschrift (*supra*, par. 8.6.1) en annotatie bij het arrest uit 1995 («JOR» 2025/76) dat de art. 2:23c lid 1 BW-procedure de unieke rechtsgang naar heropening moet zijn omwille van rechtszekerheid. Ik vind dat niet zo’n krachtig argument; het gaat immers in feite om dezelfde (overigens terughoudende; zie HR 11 oktober 1991, *NJ* 1992/132, m.nt. Maeijer) toets maar dan door een andere rechter. Die “andere rechter” zou naar mijn mening zelfs (en “zo nodig”; vgl. art. 2:23c

lid 1 BW) een vereffenaar kunnen aanstellen. Ik kan mij overigens wel voorstellen dat de bedoelde “one stop shop”-aanpak zich vooral leent voor eenvoudige gevallen, bijvoorbeeld waarin overzichtelijk is over welke bate(n) het gaat en er slechts één onbetaald gebleven schuldeiser is. In complexere gevallen zal bij voorkeur eerst voor de weg van art. 2:23c lid 1 BW worden gekozen. 9. Ik wijs tot slot op de Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie die in 2023 in werking trad. De voorschriften uit deze tijdelijke wet beogen de informatieachterstand van de schuldeiser met betrekking tot de ontbonden rechtspersoon te verkleinen. Ze geven de schuldeiser meer houvast voor het vlot en succesvol doorlopen van de heropeningsprocedure van art. 2:23c lid 1 BW, en, naar mijn mening, dus ook daarbuiten. De staatssecretaris Rechtsbescherming kondigde recent aan dat de tijdelijke wet met twee jaar wordt verlengd, tot 15 november 2027.

mr. S.C.M. van Thiel
advocaat bij Evers Soerjatin

178

Geoorlooftheid van uitstoting via aandeelhoudersplitsing

Gerechtshof Amsterdam
25 maart 2025, nr. 200.325.220/01,
ECLI:NL:GHAMS:2025:745
(mr. Milar, mr. Meijer, mr. Lauvenberg)
Noot mr. dr. E.R. Roelofs

Juridische splitsing. Aandeelhoudersplitsing van art. 2:234cc BW voldoet aan art. 1 EP EVRM. Hoger beroep van Rb. Amsterdam 4 januari 2023, «JOR» 2023/150, m.nt. Overkleef.

[BW art. 2:334cc]

Op zichzelf vallen aandelen in een vennootschap onder het bereik van art. 1 van het Eerste Protocol (“EP”) van het EVRM en kan een aandeelhoudersplitsing worden gezien als een inbreuk op het recht van de minderheidsaandeelhouder op ongestoord genot van de aandelen. Art. 1 EP biedt echter geen absolute bescherming van eigendom.